herpy

GEKONY

Ebenavia boettgeri

Ebenavia boettgeri to mały, smukły gekon z nizinnych lasów deszczowych wzdłuż wschodniego wybrzeża Madagaskaru, mierzący około 6-8 cm razem z ogonem. Przez wiele lat uważano go za część *Ebenavia inunguis*, a dopiero od 2018 roku ponownie jest odrębnym gatunkiem. Wiedza o jego hodowli jest niewielka.

Rodzina: Gekkonidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-8 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**5-8 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**26-28 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**60-90 dni** przy 24-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ebenavia boettgeri to mały, smukły gekon o spiczastym pysku. Ciało mierzy 29-38 mm od pyska do kloaki. Ogon stanowi prawdopodobnie około połowy całkowitej długości, podobnie jak u *Ebenavia inunguis*, więc zwierzę osiąga łącznie około 6-8 cm.

Gatunek został opisany w 1885 roku przez brytyjskiego zoologa George'a Alberta Boulengera i prawdopodobnie nazwany na cześć niemieckiego zoologa Oskara Boettgera. Już w 1887 roku uznano go za synonim *E. inunguis*, a dopiero w 2018 roku przywrócono mu status odrębnego gatunku, gdy rewizja rodzaju podzieliła *E. inunguis* na kilka gatunków. *E. boettgeri* odróżnia się od *E. inunguis* tym, że tarczka rostralna, czyli najbardziej wysunięta do przodu tarczka na pysku, nie styka się z nozdrzem.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje w nizinnych lasach deszczowych wzdłuż wschodniego wybrzeża Madagaskaru, od Sainte Luce na południowym wschodzie po Ambodivoahangy i być może Ambohitralanana na półwyspie Masoala na północnym wschodzie. Notowano go od poziomu morza do około 425 m n.p.m. Okaz typowy jest opisany jedynie jako "Madagaskar", więc miejsce typowe jest nieznane.

Na Mauritiusie żyje populacja uważana za introdukowaną. Nie została ona zaznaczona na mapie, która przedstawia wyłącznie naturalny zasięg.

> **Naturalny zasięg:** Madagaskar.

ŚRODOWISKO

Środowiskiem życia jest ciepły, wilgotny nizinny las deszczowy od poziomu morza do około 425 m n.p.m. Gatunek prawdopodobnie, podobnie jak *E. inunguis*, żyje głównie na drzewach, w dzień ukrywa się pod korą, w martwym drewnie i między liśćmi pandanów oraz *Ravenala*, a na łowy wychodzi nocą.

Klimat wzdłuż wschodniego wybrzeża jest ciepły i bardzo deszczowy przez cały rok. W Toamasinie, w środku obszaru występowania, średnia temperatura wynosi 25-31 °C w dzień i 17-23 °C w nocy, wilgotność względna utrzymuje się na poziomie około 84 %, a roczna suma opadów przekracza 3 000 mm. Od czerwca do sierpnia jest nieco chłodniej, a najsuchsze są miesiące od września do listopada.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Ebenavia boettgeri* jest niewielka. Wartości podane w tym poradniku zaczerpnięto od *Ebenavia inunguis*, najbliższego i najlepiej poznanego krewnego, i odpowiadają one klimatowi obszaru występowania.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach 30 × 30 × 30 cm (długość × szerokość × wysokość). W większym terrarium można trzymać samca z kilkoma samicami. Większe terrarium to zaleta, bo daje więcej kryjówek i stabilniejszy klimat.

Wyłóż tylną i boczne ściany naturalnym korkiem, aby zwierzęta miały więcej powierzchni do wspinaczki, a jako kryjówki oprzyj ukośnie o ściany kawałki kory korkowej. Podłoże to mieszanka dwóch części ziemi i jednej części piasku. Utrzymuj je lekko wilgotne, ale zadbaj też o suchą strefę. Małe żywe rośliny, takie jak *Selaginella* i małe bromelie, dają osłonę i zatrzymują wilgoć. Wyposażenie uzupełnij małą miseczką z wodą i małą miseczką z pokruszoną sepią.

Terrarium musi mieć szczelną pokrywę, bo zwierzęta są małe i potrafią uciec przez wąskie szczeliny. Jednocześnie potrzebna jest wentylacja, aby powietrze nie stało w miejscu.

TEMPERATURA

W dzień utrzymuj w terrarium 26-28 °C. W nocy temperatura spada do około 22 °C latem i 18 °C zimą. Świetlówka zwykle daje wystarczająco dużo ciepła. Jeśli nie da się osiągnąć odpowiedniej temperatury, pod przednim otworem wentylacyjnym można umieścić matę grzewczą lub kabel grzewczy sterowany termostatem.

Trzymaj terrarium z dala od okien wychodzących na południe i mierz temperaturę na górze i na dole cyfrowym termometrem. Powyżej 30 °C terrarium trzeba schłodzić. Gatunek prowadzi nocny tryb życia i nie potrzebuje miejsca do wygrzewania.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 70 %. Łatwo ją utrzymać, zraszając terrarium raz dziennie, najlepiej wieczorem, tak aby liście i kora były wilgotne. Podłoże przez cały czas utrzymuj lekko wilgotne, ale zostaw też suche miejsce, a dobra wentylacja zapobiega pleśni.

Zwierzę pije krople z roślin i kory po zraszaniu. Postaw też małą, płytką miseczkę ze świeżą wodą i wymieniaj wodę codziennie. Higrometr pokaże, czy wilgotność się utrzymuje.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek prowadzi nocny tryb życia i w dzień się ukrywa. Terrarium oświetlaj i ogrzewaj świetlówką włączaną na 12 godzin dziennie latem i 10 godzin zimą, sterowaną programatorem czasowym. UVB jest opcjonalne. Można użyć słabej świetlówki UVB dla gatunków cieniolubnych, ale zawsze muszą być ciemne kryjówki, w których zwierzę może unikać światła.

W nocy w terrarium musi być całkowicie ciemno. Żywe rośliny lepiej rosną przy dobrym oświetleniu w ciągu dnia.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Podawaj małe owady i inne małe stawonogi, mniejsze od głowy zwierzęcia: muszki owocowe, skoczogonki, świeżo wyklute i małe świerszcze oraz małe prosionki. Karm co dwa-trzy dni i dostosowuj ilość do tego, jak pełne są ciało i nasada ogona.

Zawsze opruszaj owady karmowe preparatem witaminowo-mineralnym i trzymaj w terrarium małą miseczkę z pokruszoną sepią, aby samice mogły pobierać dodatkowy wapń. Karm wieczorem, gdy zwierzę jest aktywne, i usuwaj z terrarium niezjedzone owady.

Zwierzęta odłowione z natury mogą być w słabej kondycji i trzeba je odchować różnorodnym, dobrym pokarmem i w spokoju.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Ebenavia boettgeri porusza się powoli i ostrożnie i nie nadaje się do brania na ręce. Zwierzęta, które próbuje się podnieść, mogą uciec i odrzucić ogon, a ten nie odrasta już w tej samej formie. To gatunek do obserwowania w terrarium, zwłaszcza o zmierzchu.

Można trzymać razem parę lub samca z kilkoma samicami. Nie udokumentowano, czy dwa samce mogą żyć razem, więc trzymaj tylko jednego samca w każdym terrarium. Zapewnij wiele kryjówek, zwracaj uwagę na ugryzienia, brakujące ogony i zwierzęta tracące na wadze, a w razie niepokoju rozdziel je.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Różnice płciowe i dojrzałość płciowa nie zostały udokumentowane dla tego gatunku. Z rozmnażaniem poczekaj, aż zwierzęta będą w pełni dorosłe i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie w niewoli rzadko się udaje. U *E. inunguis* jaja pochodzą niemal wyłącznie od odłowionych z natury samic, które są już zapłodnione, i nie wiadomo, co skłania zwierzęta do rozrodu.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica prawdopodobnie składa 1-2 jaja naraz, podobnie jak *E. inunguis*. Zapewnij samicy kilka ukrytych, lekko wilgotnych miejsc do składania jaj, np. rurki korkowe i zagłębienia z wilgotną ziemią, i sprawdzaj je, nie przeszkadzając zwierzętom. Liczba zniesień w roku nie została udokumentowana.

INKUBACJA

Ostrożnie przenieś jaja, nie obracając ich, do małego pojemnika z lekko wilgotnym podłożem, np. perlitem lub wermikulitem. Pojemnik powinien mieć małe otwory wentylacyjne i stać w stabilnej temperaturze. Utrzymuj podłoże lekko wilgotne, ale nie mokre. Jaja, które się zapadają i pleśnieją, są z reguły martwe.

Przy 24-27 °C wyklucie następuje prawdopodobnie po 60-90 dniach, podobnie jak u innych małych gekonów.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są bardzo małe i żywią się mikropokarmem, takim jak skoczogonki i muszki owocowe, a także najmniejszymi świeżo wyklutymi świerszczami. Trzymaj je w małym, szczelnym terrarium z wilgotnym podłożem, kryjówkami i w tej samej temperaturze co dorosłe. Karm codziennie, lekko opruszając pokarm wapniem, i obserwuj wzrost.

Zdrowie i częste błędy

Długość życia nie została udokumentowana, ale szacuje się ją na 5-8 lat. Typowe problemy są takie same jak u innych małych, leśnych gekonów:

- Zbyt wysoka temperatura i zbyt suche powietrze, które powodują stres, odwodnienie i brak apetytu.
- Stale mokre podłoże i słaba wentylacja, które prowadzą do pleśni i problemów ze skórą.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, który powoduje miękkie kości. Opruszaj owady karmowe i trzymaj w terrarium sepię.
- Resztki wylinki na palcach i końcu ogona przy zbyt suchym powietrzu. Zadbaj o wilgotną strefę w terrarium.

- Zwierzęta odłowione z natury w słabej kondycji. Trzeba je odchować dobrym pokarmem i w spokoju.
- Utrata ogona po braniu na ręce lub walkach.

Jeśli zwierzę traci na wadze lub nie chce jeść, zgłoś się do lekarza weterynarii z doświadczeniem w leczeniu gadów.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.